

No. of Printed Pages : 5

परीक्षा दि: - 22 सप्टेंबर, 2023

**Principles of Management for Nursing services
and Nursing Education,**

Clinical Nursing and Nutrition and Dietetics

10010

प्रिन्सिपल्स ऑफ मॅनेजमेंट फॉर नर्सिंग सर्विस

अँड नर्सिंग एज्युकेशन,

क्लिनिकल नर्सिंग अँड न्यूट्रीशन अँड डायटेटिक्स

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

वेळ : 3 तास]

[गुण : 100

Note : (i) All questions are compulsory.

सूचना : सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) Figure in the right indicates number of marks carried by that question or sub - question.

त्या त्या उपप्रश्नासमोरील अंक त्यांचे गुण दर्शवितात.

(iii) Each Sub - question should be answered in about 150 - 200 words.

प्रत्येक उपप्रश्नाचे उत्तर सुमारे 150 - 200 (दिडशे-दोनशे) शब्दांमध्ये लिहावे.

(iv) Number of optional sub - questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will ONLY be assessed. Excess answers will NOT be assessed.

ज्या क्रमाने उमेदवाराने ऐच्छिक उपप्रश्न/पोटप्रश्न सोडविलेले असतील त्याक्रमाने अपेक्षित प्रश्नसंख्येइतक्या प्रश्नांची उत्तरे फक्त तपासली जातील व उर्वरित प्रश्नांची उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.

(v) "Other than cited cases, candidate should not write roll number, any name (including his/her own), signature, address or any indication of his/her identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised".

उदाहरणादाखल दिलेल्या प्रकरणाशिवाय उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये. अन्यथा तो/ती शिक्षेस पात्र ठरेल.

(vi) English version of the question shall be authentic in case of ambiguity.

कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.

(vii) Candidates may answer the question paper either in Marathi or in English.

प्रस्तुत प्रश्नपत्रिकेची सर्व उत्तरे फक्त मराठीतून किंवा फक्त इंग्रजीतून लिहिण्यास उमेदवारांना अनुमती देण्यात आली आहे.

(viii) Candidates are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked.

उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठ सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तद्नंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

[Turn over

LO2

1. (A) Attempt both the following sub - questions : (Each 5 marks).

10

खालील दोन्ही उपप्रश्न सोडवा. (प्रत्येकी 5 गुण)

- Explain the management functions in Nursing Services ?
परिचर्या सेवेमधील व्यवस्थापकीय कार्ये लिहा.
- What is stock ? What are the advantages of maintaining stock ?
साठा म्हणजे काय ? त्याचे फायदे स्पष्ट करा.

(B) Attempt any one of the following sub - questions.

10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

- What is decision making ? Explain the process of decision making with an example.
निर्णय प्रक्रिया म्हणजे काय ? निर्णय प्रक्रियेची कार्यपद्धती एका उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- What is the difference between records and reports ? Explain the principles in maintaining accurate records.
नोंदी आणि अहवाल यातील फरक सांगा. अचूक नोंद ठेवण्यासाठी लागणारी तत्वे स्पष्ट करा.

2. (A) Attempt any one of the following sub - questions.

10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

- What is meant by performance appraisal ? What are the objectives and different methods of performance appraisal ?
कृतीमूल्यमापन म्हणजे काय ? त्याची उद्दिष्टे कोणती ? आणि कृतीमूल्यमापनाचे विविध मार्ग कोणते ते लिहा.
- Prepare a detailed job description and specification for the post of staff nurse.
स्टाफ नर्स या पदासाठी कामाचे वर्णन व तपशीलाचा आराखडा तयार करा.

(B) Attempt any one of the following sub - questions.

10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

- What is time management ? Explain its importance and various techniques.
वेळ व्यवस्थापन म्हणजे काय ? वेळ व्यवस्थापनेचे महत्त्व व त्याची तंत्रे स्पष्ट करा.
- Explain the various barriers in communication and the communication process. How will you ensure effective communication in your institution ?
संपर्क व्यवहाराची प्रक्रिया व अडथळे स्पष्ट करा. तुमच्या संस्थेतील संपर्क व्यवहार प्रभावी होण्यासाठी तुम्ही कशी तजवीज कराल ते लिहा.

3. (A) Attempt **any one** of the following sub - questions.

खालीलपैकी कोणताही **एक** उपप्रश्न सोडवा.

(i) Write in detail about evaluation, purposes of evaluation, types and techniques of evaluation.

मूल्यमापन, मूल्यमापनाची उद्दिष्ट्ये आणि त्याचे प्रकार व तंत्र याविषयी सविस्तर लिहा.

(ii) Explain the factors and the process while planning the clinical experience for the students.

क्लिनिकल अनुभव (विद्यार्थ्यांचा) रेषाकृती करण्याची प्रक्रिया व घटकांचे स्पष्टीकरण करा.

(B) Attempt **both** the following sub-questions. : (Each 5 marks)

10

खालीलपैकी **दोन्ही** उपप्रश्न सोडवा. (प्रत्येकी 5 गुण)

(i) Discuss the importance of Nursing Research.

परिचर्या संशोधनाचे महत्व यावर चर्चा करा.

(ii) Explain the role of community health nurse in the school health programme.

सामाजिक आरोग्य परिचर्येची शालेय आरोग्य कार्यक्रमातील भूमिका स्पष्ट करा.

4. (A) Attempt **any one** of the following sub - questions.

10

खालीलपैकी कोणताही **एक** उपप्रश्न सोडवा.

(i) Define therapeutic environment. Discuss the factors to be considered in maintaining therapeutic environment in the hospital and the nurses role.

रोगनिवारक परिसर म्हणजे काय? रोगनिवारक परिसर राखण्यासाठीचे घटक व परिचारिकेची भूमिका यावर स्पष्टीकरण द्या.

(ii) Explain grieving. What are the stages of grieving? Explain the nurses role in providing support during grief.

शोक म्हणजे काय? त्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा. शोकामध्ये आधार देताना परिचारिकेची भूमिका काय?

[Turn over

(B) Attempt any one of the following sub - questions. 10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

- (i) Mr. Prakash, 40 yrs old is admitted in the medical ward with chest pain, profuse sweating. He is diagnosed as acute Myocardial Infarction. (M.I.)

Answer the following :

(a) List the modifiable and non - modifiable factors causing M.I. 3

(b) Explain the pathophysiology of M.I. 4

(c) Write the discharge instructions to be given to Prakash. 3

श्री. प्रकाश, वय वर्षे 40, हे मेडिकल वॉर्ड मध्ये छातीत दुखणे, घाम या चिन्हांसाठी दाखल झाले. त्याचे निदान हृदयविकाराचा झटका असे झाले.

पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) हृदयविकाराचे सुधारणायोग्य व न सुधारणायोग्य घटकांची यादी लिहा. 3

(b) हृदयविकाराची पॅथोफिझिऑलोजी स्पष्ट करा. 4

(c) प्रकाशला मेडिकल वॉर्डमधून सोडतांना काय सूचना द्याल ? 3

(ii) (a) List the investigations done to diagnose tuberculosis. 2

(b) List the signs and symptoms and complications of tuberculosis. 4

(c) Explain the dietary and drug management in tuberculosis. 4

(a) क्षयरोगाच्या चाचण्यांची यादी करा. 2

(b) क्षयरोगांची चिन्हे, लक्षणे व गुंतागुंत लिहा. 4

(c) क्षयरोगाची आहारविषयक व औषधी द्रव्य व्यवस्थापनेची माहिती लिहा. 4

5. (A) Attempt any one of the following sub - questions. 10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

- (i) Write in brief :

(a) Care of patient with plaster cast 4

(b) Cataract 3

(c) Nephrotic syndrome 3

थोडक्यात लिहा :

(a) मलम कास्ट असणाऱ्या रुग्णांची काळजी लिहा 4

(b) मोतीबिंदू 3

(c) नेफ्रॉटिक सिंड्रोम 3

(ii) Write in brief :

(a) Causes and first aid management of burns.	4
(b) Dietary modification in Diabetes mellitus	4
(c) Complications of meningitis.	2

थोडक्यात लिहा :

(a) जळणे याची कारणे व प्रथमोपचार	4
(b) मधुमेहात आहारातील बदल व्यवस्था	4
(c) मेनिनजायटीसची गुंतागुंत	2

(B) Attempt **any one** of the following sub - questions. 10

खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा.

(i) Write in brief :

(a) Classification of Carbohydrates	3
(b) Vit A	3
(c) Function of Proteins	4

थोडक्यात लिहा :

(a) कर्बोदकाचे वर्गीकरण	3
(b) जीवनसत्व ए	3
(c) प्रथिनांचे कार्य	4

(ii) Write in brief :

(a) Protein energy malnutrition	3
(b) Total parenteral nutrition	4
(c) Balanced Diet	3

थोडक्यात लिहा :

(a) प्रथिनांच्या कमतरतेमुळे होणारे कुपोषण	3
(b) टोटल पॅरेंट्रल न्यूट्रिशन	4
(c) समतोल आहार	3